

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Полонського районного суду Хмельницької області

18.12.2024

м. Хмельницький, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», групою НПМ здійснено відвідування Полонського районного суду Хмельницької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Кізаєва Оксана Миколаївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Хмельницькій області (керівник групи НПМ);
Галюк Ольга Миколаївна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: Хмельницька область, Шепетівський район, м. Полонне, вулиця Героїв Майдану, 5.

Керівництво суду:

Голова суду – Горгулько Надія Анатоліївна, призначена на посаду 14.04.2023.

Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів - 4.

Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадку та порядку, визначеному процесуальним законом.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі. Центральний вхід до будівлі обладнаний бічним пандусом та є кнопка виклику персоналу для маломобільних груп населення. На вході до будівлі наявні вивіски із зазначенням повної назви суду (фото 1).

У приміщенні суду (загальному коридорі) наявні інформаційні стенди з інформацією для осіб, які прибули до суду, про розпорядок роботи суду, взірці заяв, пам'ятки для відвідувачів про права та обов'язки учасників судового процесу, реквізити судового збору, тощо (фото 2).

У приміщенні суду облаштовано два зали судових засідань, з яких один зал на першому поверсі обладнаний боксом з органічного скла, відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (далі - ДБН) та обладнаний системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 3).

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду протягом 2023-2024 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваних під час перебування у суді також не зафіксовані.

Підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу здійснює Територіальне управління Служби судової охорони у Хмельницькій області.

У суді дотримуються вимоги протипожежної безпеки, наявні вогнегасники, встановлена та перебуває у справному стані протипожежна сигналізація.

З огляду на те, що у суді відсутнє власне облаштоване укриття на випадок сигналу «Повітряної тривоги», у вестибюлі суду для відвідувачів розміщено інформаційне оголошення щодо місця розташування найближчого укриття.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені. В приміщенні суду наявний ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Попереднє відвідування групою НПМ не здійснювалось.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі-ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді взагалі відсутні камери для підсудних (засуджених).

Підсудні (засуджені) чекають на розгляд судових справ в приміщенні суду або в спеціальному автомобілі, що є несумісним зі стандартами цивілізованої поведінки, які є відмінною ознакою демократичного суспільства. Утримання людей в таких умовах є приниження людської гідності.

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Незабезпечення належними умовами підсудних (засуджених) призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України,)

2. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог п. 6.5.2 ДБН у

приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливило реалізацію їх права на захист. Таке спілкування відбувається у залі судового засідання, що не забезпечує його конфіденційність.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

3. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, приміщення суду обладнано зовнішнім пандусом, однак у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність санітарний вузол на першому поверсі не пристосований для користування маломобільними групами населення (фото 4).

4. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН в приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Полонському районному суду Хмельницької області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, а також приміщення для розміщення особового складу варту та санітарні вузли.

2. Облаштувати суд кімнатою для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

3. Забезпечити в суді наявність тактильних інформаційних покажчиків.

4. Забезпечити в суді санітарні вузли відповідно до вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність.

До звіту додаються фотознімки на 2 арк.

Керівник групи НПМ:

**Представник Уповноваженого в
Хмельницькій області**

Оксана КІЗАЄВА

A photograph of the exterior of the Ombudsman's Office in Kyiv. The building is a two-story structure with light-colored walls and dark brown trim around the windows and roofline. A ramp with metal railings leads to the entrance on the right side of the building. A blue Ukrainian flag is flying from a pole near the entrance. In the foreground, there is a decorative metal fence. The sky is overcast. In the top right corner, there is a logo of the Ombudsman of Ukraine and the text "Омбудсман України" and "Ombudsman of Ukraine".

фото 3

фото 4

